Szalay László Pál

Önmagam

Furcsa, amikor szembe jössz magaddal az úton. Velem már megesett. Olyan húsz lehettem, amikor Szomor Atival, Balogh Sanyival, Kis Samókkal együtt majálisoztunk az Avason. Jó idő volt, a fű zöld, a sört olcsón mérték, a zene kellően lázadónak hangzott. Nem sok maradt meg ebből a munka ünnepéből, csak annyi, hogy a feltörekvő rockbanda énekese, amikor lejött a színről, kiköpött másam volt. Középen elválasztott fekete haj, kék szem, hosszúkás arc, gödrös áll. Csak ámultam... Mintha a valóság egy pillanatra szünetet tartana és a tükörország beszippant. Ilyesmi Nárcisz víztükörbe nézése, a mátrixból Smith ügynök megsokszorozódása, vagy egy hasonmás/dublőr meghallgatás.

Nem csak vonások, gesztusok, attitűdök állhatnak össze, még felemelőbb a gondolatok együtt rezgése. Barátságok, szerelmek hajnalig koptatott, sétálós, beszélgetős mámora mondatja ki az életigazságok banalitását, úgy, mint egy mindenséget átrendező moraj. Aztán vannak könyvek, amiből te szeretnél kibeszélni. *„Elmondatott minden, ami elmondható."*(K. Á.) A felismerés elsősége vitatható, de a lélek visszhangja akkor is elementáris. Ezek a megerősítés első támpillérei. Finoman kézbe veszed őket, ott tartod az ágyad közelében, a hátitáskádban lapulva elmaradhatatlan útitársak. Gyakran nem is az olvasásukra van szükséged, csak hogy veled legyenek. Ilyenek voltak ebből a korszakból Efraim Kishontól az Eszed tokja, Nagy-Máté Miklóstól a Dobszóló a Naprendszerben, és ami még sokat buszozott velem, a válogatás Søren Kierkegaard írásaiból. Ezeket még jóapám végtelennek tűnő könyvtárából szemezgettem. A leválás, az önálló vonások összegereblyézése, a saját választású, majd a saját tulajdonú könyvekkel kezdődik. Nálam legalábbis így volt.

Több mint egy húszas rakódott rám azóta súlyban és évben. Reggelente megtalálni magam a vonások erdejében egyre nehezebb. S az idő előrehaladtával még kevésbé szól rám a belső vezér, hogy az evidenciának tűnő dolgokra rákérdezzek. Lustaság, unottság, magabiztosság, egy is elég lehet belőlük, hogy elvérezzen a próbálkozás. A Foglalkozásuk: amerikai című (The Americans) sorozat egyik szála a fedett KGB ügynökként dolgozó szülők lányának, Paige-nek a megtérése. Nem csak titokban olvassa a Bibliát, gyülekezetbe jár, születésnapjára a lelkészházaspárt hívatja meg vendégnek, hanem meg is keresztelkedik. Az igazságérzete és tisztánlátás iránti igénye egyre erősebb, és egy este

színvallásra készteti szüleit. Tudni akarja, hogy miért érzi azt, hogy velük valami nem stimmel: éjjel nincsenek otthon, telefonhívás után eltűnnek, nincsenek rokonaik, unokatestvéreik… A tinédzser lány önmeghatározása, bármilyen furcsa, sokban függ attól, hogy a család, akikkel együtt él, kicsoda. A látszatvalóság fájdalma az igazság megszülésre sarkallja, még akkor is, ha az egyre elviselhetetlenebb lesz. A *valóban kik vagyunk* feszültsége lehet az ember böjtjének irányzéka. Megtalálni az egymásra simuló héjak alatt az indítékainkat, hogy miként jutottunk oda, ahol ma vagyunk.

Az ember még akár űrlénynek is áll csak azért, hogy a valóságot elviselhető szinten tartsa. Ezt testesíti meg A belső bolygó című film, ami azzal a jelenettel kezdődik, hogy a New York-i pályaudvaron találnak egy ismeretlen személyazonosságú embert. A pszichiáter, dr. Mark Powell azon dolgozik, hogy megtalálja a rétegek alatt az elveszettet. Vajon ki is ő, aki azt állítja magáról, hogy a K-Pax bolygóról érkezett, és Protnak hívják? Vagy inkább az új mexikói Guelph-ből való Robert Porter, akinek a foglalkozása taglózó? Mik szeretnénk jobban lenni, űrturisták, vagy hentes-mészárosok? Robert Porter a folyóhoz menekült, hogy alámerülve a habokba majdan új emberként térhessen vissza, maga mögött hagyva az elveszett édent. Így lett belőle más ember, mintegy másik bolygóról érkező, aki segíteni akar, pedig maga is segítségre szorul.

A minap újra megesett, hogy találkoztam önmagammal. Na, most nem egy hetyke fiatalemberrel a múltból, hanem azokkal a gondolatokkal, amiket hat éve fogalmaztam meg magamnak. Nagyobbik lányomat vittem reggel az iskolába, és visszafelé, arra a 10 percre, mindig bekapcsolom a rádiót. Egy hat-hét perces tárca hangzott el, amit hallgatva egyre inkább az az érzésem támadt, hogy ezek az én mondataim, gondolataim. Az utazás felénél már biztos voltam a dolgomban. Az egykori énem szólt a maihoz, amikor azzal a kölcsönzött mondattal fejezte be a mondandóját, hogy *„Jó helyen vagyok!”*. Meg is találtam ebben az idei böjti gyakorlat feladatát.